

Nr.2467/C/3108/III-5/2014

CONCLUZII

formulate de procuror în cauza nr.27/1/2014/HP/P a Înaltei Curți de Casație și Justiție având ca obiect rezolvarea de principiu a următoarei chestiuni de drept :

dacă procurorul în faza de urmărire penală, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, poate să rețină în încadrarea juridică dată faptei inculpatului și dispozițiile art.396 alin.10 din Codul de procedură penală, cu consecințe directe asupra reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită ?

Prin încheierea din 8 septembrie 2014, pronunțată în dosarul nr.10204/233/2014, Curtea de Apel Galați, Secția penală și pentru cauze cu minori, a adresat Înaltei Curți de Casație și Justiție solicitarea de a pronunța o hotărâre prin care să dea o rezolvare de principiu următoarei probleme de drept:

„Poate procurorul în faza de urmărire penală, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, să rețină în încadrarea juridică dată faptei inculpatului și dispozițiile art.396 alin.10 din Codul de procedură penală, cu consecințe directe asupra reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită ?”

Urmare analizei de admisibilitate a sesizării efectuate în temeiul art.475 din Codul de procedură penală, a rezultat că instanța care sesizează este Curtea de Apel Galați, Secția penală și pentru cauze cu minori , investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, cauza se află în cursul judecății, problema de drept a cărei dezlegare se solicită nu a mai fost supusă examenului Înaltei Curți de Casație și Justiție, nestatuându-se asupra ei printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii

și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar de lămurirea respectivei chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei.

În consecință, se constată îndeplinirea condițiilor formale, de pertinență a sesizării, respectiv admisibilitatea acesteia.

I. Situația juridică premisă care a generat necesitatea rezolvării chestiunii de drept.

În concret, se constată că dosarul în care s-a solicitat rezolvarea chestiunii de drept de către Înalta Curte de Casație și Justiție are ca obiect apelul formulat de inculpat împotriva sentinței penale nr.1684 din 22 iulie 2014 a Judecătoriei Galați.

Prin sentința penală sus-menționată, instanța, în baza art.485 alin.1 lit.b teza întâi din Codul de procedură penală, a respins acordul de recunoaștere a vinovăției încheiat între procuror și inculpat la 2 iunie 2014 în dosarul penal nr.5211/P/2013 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Galați. Totodată, a dispus trimiterea dosarului la Parchetul de pe lângă Judecătoria Galați în vederea continuării urmăririi penale. Soluția de respingere a fost motivată de neîndeplinirea condițiilor de legalitate prevăzute de art. 480-482 din Codul de procedură penală, respectiv acordul a reținut, în mod nelegal, dispozițiile art. 396 alin. 10 din același cod, cu consecința unui quantum nelegal al pedepsei ce a făcut obiectul acordului.

Împotriva hotărârii inculpatul a formulat apel, înregistrat pe rolul Curții de Apel Galați, iar la termenul din 8 februarie 2014 instanța, la solicitarea procurorului, constatând practica judiciară neunitară la nivelul Curții de Apel Galați, a ridicat problema posibilității procurorului, în faza de urmărire penală, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, de a reține în încadrarea juridică dată faptei inculpatului și dispozițiile art.396 alin.10 din Codul de procedură penală, cu consecințe directe asupra reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită.

II. Dispoziții legale relevante.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Art.478 alin.1 din Codul de procedură penală¹. Titularii acordului de recunoaștere a vinovăției.

(1) În cursul urmăririi penale, după punerea în mișcare a acțiunii penale, inculpatul și procurorul pot încheia un acord, ca urmare a recunoașterii vinovăției de către inculpat.

Art.479 din Codul de procedură penală. Obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției.

Acordul de recunoaștere a vinovăției are ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și privește felul și cuantumul pedepsei, precum și forma de executare a acesteia.

Art.482 din Codul de procedură penală. Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției.

Acordul de recunoaștere a vinovăției cuprinde:

(...)

(e) Încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege.

(...)

g) declarația expresă a inculpatului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală.

(h) felul și cuantumul, precum și forma de executare a pedepsei ori soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat.

(...)

Art.396 alin.10 din Codul de procedură penală².

Când judecata s-a desfășurat în condițiile art.375 alin.(1) și (2), când cererea inculpatului ca judecata să aibă loc în aceste condiții a fost respinsă sau când cercetarea judecătorească a avut loc în condițiile art.377 alin.(5) ori art.395 alin.(2), iar instanța reține aceeași situație de fapt ca cea descrisă în actul de sesizare și recunoscută de către inculpat, în caz de

¹ Titlul IV. Proceduri speciale; Capitolul I. Acordul de recunoaștere a vinovăției.

² Titlul III. Judecata. Capitolul II. Judecata în primă instanță, Secțiunea a II-a. Deliberarea instanței.

condamnare sau amânare a aplicării pedepsei, limitele de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii se reduc cu o treime, iar în cazul pedepsei amenzii, cu o pătrime.

III. Acordul de recunoaștere a vinovăției.

Acordul de recunoaștere a vinovăției reprezintă o procedură specială nouă în legislația procesual penală din România, dispozițiile în materie fiind cuprinse în Capitolul I din Titlul IV al Părții speciale a noului Cod de procedură penală, intitulat Proceduri speciale, respectiv art.478-art.488.

Scopul edictării normelor care reglementează această procedură rezultă din expunerea de motive a Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, în care se arată că introducerea acordului de recunoaștere a vinovăției, chiar limitată la infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 7 ani, reprezintă o soluție legislativă care *va asigura soluționarea cauzelor într-un termen optim și previzibil*, fiind un remediu prin care se urmărește reducerea duratei de judecare a cauzei și a costurilor pentru părțile din proces și statul român³.

Acordul de recunoaștere a vinovăției este o formă abreviată a judecății pentru anumite infracțiuni, de natură a responsabiliza părțile din proces și a degreva instanțele de judecată⁴; reprezintă o înțelegere între inculpat și procuror și are ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice, felul și quantumul pedepsei și forma de executare a acesteia și este supus confirmării instanței.

Codul de procedură penală, într-o primă etapă⁵, a prevăzut în cuprinsul art.480 alin.3 o cauză de reducere a limitelor de pedeapsă în cazul încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției - „*Inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei amenzii*”.

³ Expunere de motive a Codului de procedură penală, pag.23-24;

⁴ Corina Voicu, Andreea Uzlău, Georgiana Tudor, Victor Văduva, Noul Cod de procedură penală. Ghid de aplicare pentru practică, pag.569.

⁵ Anterior modificării prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale

Prin urmare, în afara reducerii duratei de judecare a cauzei, această instituție, originar, a avut ca efect și reducerea limitelor de pedeapsă aplicabile faptei săvârșite de inculpat. Ulterior, prin art.102 pct.288 din Legea nr.255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale a fost abrogat alin.3 al art.480 din Noul Cod de procedură penală.

IV. Incidența art.396 alin.10 din Codul de procedură penală în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției.

Art.396 din Codul de procedură penală⁶.

.....

(10) Când judecata s-a desfășurat în condițiile art.375 alin.(1) și (2), când cererea inculpatului ca judecata să aibă loc în aceste condiții a fost respinsă sau când cercetarea judecătorească a avut loc în condițiile art.377 alin.(5) ori art.395 alin.(2), iar instanța reține aceeași situație de fapt ca cea descrisă în actul de sesizare și recunoscută de către inculpat, în caz de condamnare sau amânare a aplicării pedepsei, limitele de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii se reduc cu o treime, iar în cazul pedepsei amenzii, cu o pătrime.

Dispoziția legală citată instituie o cauză legală de reducere a pedepsei incidentă în anumite situații prevăzute expres în cuprinsul acesteia. Astfel, pentru a beneficia de reducerea limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită (cu o treime în cazul pedepsei închisorii și cu o pătrime în cazul pedepsei amenzii), pe lângă recunoașterea acuzației de către inculpat și solicitarea acestuia ca judecarea să aibă loc conform procedurii abreviate, este necesară și existența uneia dintre ipotezele menționate de art. 396 alin. 10 din Codul de procedură penală. Or, așa cum s-a precizat, aceste ipoteze (cazuri) în care va opera textul de lege sunt expres și limitativ prevăzute de legiuitor și exprimate fără echivoc în cuprinsul acestuia, printre acestea nefigurând și acordul de recunoaștere a vinovăției, astfel:

⁶ Titlul III. Judecata. Capitolul II. Judecata în primă instanță. Secțiunea a 2-a. Deliberarea și hotărârea instanței.

- când judecata s-a desfășurat în condițiile art.375 alin.1 și 2 din Codul de procedură penală;
- când cererea inculpatului ca judecata să aibă loc în aceste condiții a fost respinsă, iar instanța, după efectuarea cercetării judecătorești, reține aceeași situație de fapt ca cea descrisă în actul de sesizare și recunoscută de inculpat;
- când cercetarea judecătorească a avut loc în condițiile art.377 alin.5 ori art.395 alin.2 din Codul de procedură penală, iar după administrarea probatoriului necesar reține aceeași situație de fapt ca cea descrisă în actul de sesizare și recunoscută de inculpat.

În consecință, întrucât dispozițiile art.396 alin.10 din Codul de procedură penală fac trimitere expresă la procedura recunoașterii învinuirii (prevăzută de art.375 din Codul de procedură penală), concluzia nu poate fi decât în sensul că această cauză specială de reducere a pedepsei nu va fi aplicabilă, prin analogie, și altor instituții juridice. Analogia nu va opera întrucât folosirea acestei metode de interpretare, respectiv recurgerea la norme care reglementează materii similare, este acceptată doar pentru umplerea unor lacune legislative, dată fiind necesitatea ca procesul penal să-și atingă scopul⁷. Or, o asemenea premisă care să permită incidența analogiei nu există în materia ce face obiectul prezentei analize.

Prin urmare, sfera de aplicare a acestor dispoziții nu poate fi extinsă și la procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției, prevăzută de art.478 și următoarele din Codul de procedură penală.

De altfel, prin aplicarea prevederilor art.396 alin.10 din Codul de procedură penală în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției s-ar ajunge la o dublă valorificare a unuia și același aspect, acela privind atitudinea sinceră, de recunoaștere a faptei și vinovăției.

Un alt argument în sensul că dispoziția legală examinată nu este incidentă în procedura specială a acordului de vinovăție, rezultă din faptul că, în această materie, a existat o dispoziție specială care prevedea o cauză de reducere similară (art.480 alin.3 din Codul de procedură penală), dar care a fost ulterior abrogată, prin art.102 pct.288 din Legea nr.255/2013.

Abrogarea dispozițiilor legale menționate reflectă faptul că voința legiuitorului (*ratio legis*) a fost aceea de a nu se crea și un astfel de

⁷ Grigore Theodoru, Tratat de Drept procesual penal, Editura Hamangiu, 2007, pag.51.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

beneficiu inculpaților, ci doar pe acela de a le oferi oportunitatea de a negocia cu procurorul condițiile acordului și, astfel, de a participa la procesul de luare a deciziei în cadrul stabilirii pedepsei, de a le asigura previzibilitatea cuantumului pedepsei și a modalității de executare a acesteia.

Această previzibilitate constituie un factor determinant pentru alegerea procedurii speciale prevăzute de art.478 și următoarele din Codul de procedură penală, întrucât oferă certitudine inculpaților în privința cuantumului sancțiunii și a modalității de executare, spre deosebire de procedura prevăzută de art.375 și următoarele din Codul de procedură penală care nu oferă o astfel de perspectivă, deși ambele sunt forme abreviate ale judecătii.

Din această perspectivă, a admite aplicarea art. 396 alin. 10 din Codul de procedură penală și instituției acordului de recunoaștere a vinovăției echivalează cu încălcarea voinței exprese a legiuitorului, manifestate prin abrogarea art. 480 alin. 3 din același cod, respectiv cu o legiferare pe cale de interpretare.

Pe de altă parte, procedura soluționării, prin admitere, a acordului de recunoaștere a vinovăției, prevăzută de art.485 alin. 1 lit. a din Codul de procedură penală, trimite expres numai la aplicarea dispozițiilor art.396 alin.2 – 4 din același cod, iar nu și la cele ale alineatului 10 al aceluiasi articol. În consecință, această trimitere expresă constituie un alt argument în sensul inaplicabilității alineatului 10 al textului de lege invocat.

Totodată, concluzia lipsei de incidență a art.396 alin.10 din Codul de procedură penală în materia acordului de recunoaștere a vinovăției este susținută și de dispozițiile art.108 alin.4 din Codul de procedură penală care reglementează obligația organului judiciar de a aduce la cunoștința inculpatului drepturile și obligațiile.

Astfel, conform art.108 alin.4 din Codul de procedură penală, organul judiciar trebuie să aducă la cunoștința inculpatului posibilitatea încheierii în cursul urmăririi penale a unui acord ca urmare a recunoașterii vinovăției, iar în cursul judecătii posibilitatea de a beneficia de reducerea pedepsei prevăzute de lege ca urmare a recunoașterii învinuirii⁸.

⁸ Titlul IV. Probele, mijloacele de probă și procedeele probatorii. Capitolul II. Audierea persoanelor, Secțiunea a 2-a: Audierea suspectului sau a inculpatului.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Din cuprinsul textului de lege rezultă că posibilitatea reducerii limitelor de pedeapsă este prevăzută doar pentru etapa judecătii (în situația procedurii prevăzute de art.375 din Codul de procedură penală), în cursul urmăririi penale, respectiv a procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției, neexistând vreo mențiune în acest sens.

Introducerea dispoziției legale (art.108 alin.4 din Codul de procedură penală) prin aceeași lege de punere în aplicare a Codului de procedură penală prin care s-a abrogat art.480 alin.3 din Codul de procedură penală, conduce la aceeași concluzie, respectiv că în cazul acordului de recunoaștere a vinovăției nu operează o reducere a limitelor de pedeapsă.

Pentru aceste motive

În temeiul art.475 – 477 din Codul de procedură penală

VĂ SOLICITĂM

Pronunțarea unei decizii prin care chestiunea de drept supusă dezlegării să primească următoarea rezolvare :

„Procurorul, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției nu poate să rețină în încadrarea juridică dată faptei inculpatului și dispozițiile art.396 alin.10 din Codul de procedură penală, cu consecințe directe asupra limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită”.

PROCUROR GENERAL

Tiberiu-Mihail NIȚU